

Adolf POLEGUBIĆ (ur.), *Sakrament bolesničkog pomazanja*, Zbornik radova, Biblioteka »Diaspora croatica«, knj. 26, Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt am Main, 2018., 150 str.

Iz tiska je izašao devetnaesti po redu Zbornik radova s godišnjih pastoralnih skupova hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnica i suradnika iz zapadne Europe, koje organizira Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta na Majni. U novom Zborniku, u izdanju spomenutog Ureda, nalaze se predavanja sa skupa održanog od 9. do 12. listopada 2017. godine u Vierzeheiligen kod Bamberga u Njemačkoj, o temi »Sakrament bolesničkog pomazanja«. Zbornik je uredio dr. sc. Adolf Polegubić. U Zborniku, koji ima 150 stranica, objavljeni su radovi prof. dr. sc. Ivana Karlića »Povijest sakramenta bolesničkog pomazanja i koncilsko učenje«, »Teološko-pastoralno razumijevanje sakramenta bolesničkog pomazanja« i »Pastoralni vid sakramenta bolesničkog pomazanja« i doc. dr. sc. s. Valerije Nedjeljke Kovač »Zdravlje i bolest u Bibliji i kroz povijest kršćanstva«, »Zdravlje – najveće dobro današnjega čovjeka i teološko-pastoralna perspektiva« te prigodni tekst dr. s. Kovač za pokorničko bogoslužje pod nazivom »Učitelju moj, da progledam!«.

Predgovor je napisao delegat za hrvatsku pastvu u Saveznoj Republici Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, u kojem je istaknuo: »Prof. dr. sc. Karlić je u predavanju o povijesti sakramenta bolesničkog pomazanja i koncilskom učenju o njemu nastojao približiti zadanu tematiku na način da bude tumačenje i svojevrsna nadogradnja na ono što se već zna i što se čita o tom sakramentu, bilo u samom Katekizmu, bilo u nekim drugim izvorima. Isus Krist je ustanovio sakrament bolesničkog pomazanja, htijući tako pokazati da nikada nikoga ne ostavlja prepuštena samom sebi, pa ni u bolesti, ni u smrti. Bolesničko se pomazanje u predaji Crkve susreće od najstarijih vremena, ali iz prvih stoljeća Crkve baš i nema mnogo izvora koji bi naširoko tumačili taj sakrament. Ostala su ponajviše pisana svjedočanstva o blagoslovu bolesničkog ulja. Najstariji tekst o uporabi blagoslovljenog ulja nalazi se u Traditio apostolica (218. g.) sv. Hipolita. Tu se donosi i formula blagoslova ulja, koja ističe oralnu uporabu ulja te ozdravljenje i okrepu kao učinke pomazanja. Drugi vatikanski sabor govori o bole-

sničkom pomazanju u više svojih dokumenata; preporučuje promjenu naziva: od posljednjeg pomazanja na prikladniji naziv bolesničko pomazanje. Izričito se kaže da sakrament nije namijenjen samo umirućima, nego svim bolesnima. Crkva je, kao sakrament Isusa Krista, dužna brinuti se i za bolesne, te koliko je moguće pomagati im u fizičkom, psihičkom i duhovnom smislu. Ako je bolest ozbiljnija, kršćanin bi trebao primiti bolesničko pomazanje, sakrament koji bolesnika jača u fizičkom i duhovnom smislu. Naime, nijedna bolest nije isključivo tjelesna, nego svaku fizičku opterećenost prati i opasnost duhovne malaksalosti. U bolesti, vlastitoj i tuđoj, doživljavamo što znači trpjeti i biti ispunjen strahom i tjeskobom pred neizvjesnom budućnošću i pred smrću. Bolest je iskušenje za našu vjeru, za naše pouzdanje i za našu ljubav. Zbog toga je izuzetno važno da uvijek iznova valja poučavati vjernike da ovaj sakrament nije nikakva 'smrtna presuda' za bolesnika. Nije dobro lišiti bolesnog vjernika svetih sakramenata i Božje milosti kad mu je najpotrebnija! Ako mu se daju lijekovi, medicinska njega i drugo, treba mu pružiti i mogućnost duhovne pomoći i okrepe.«

Doc. dr. sc. s. Valerija Kovač u svojim priložima ističe kako Biblija polazi od toga da je čovjek Božje stvorenje i da je u trajnom, dijaloškom odnosu sa svojim Stvoriteljem, s drugim ljudima i sa svim stvorenjima. Kao Božje stvorenje, čovjek ima izvanredno dostojanstvo, jer

je slika Božja, ali je istodobno prolazan i smrtan te podložan grijehu. Biblija govori o konkretnom čovjeku i njegovim životnim situacijama, koje su satkane i od bolesti i ozdravljenja. Prevladavajući je pogled na te stvarnosti teološki, a ne medicinski. Bolest i zdravlje obuhvaćaju čitava čovjeka i njegove egzistencijalne odnose te posebno odnos s Bogom. Različiti su uzroci bolesti: ona može dolaziti od zlih duhova, može biti posljedica grijeha ili pak poslana od Boga. Ozdravljenje je u prvom redu Božje djelo. Isusova ozdravljenja nemaju svrhu samo fizički povratak zdravlja bolesniku nego su znak ovozemaljske prisutnosti eshatološkoga spasenja koje je u konačnici Božji dar. Briga za bolesne od početka bitan je dio kršćanskoga nasljedovanja Isusa Krista te se tijekom povijesti razvijala u svoje institucionalizirane oblike. Bolest i zdravlje su se povezivali i s čovjekovom duhovnom dimenzijom i eshatološkim spasenjem pa se uz medicinsko liječenje jak naglasak stavljao i na crkveno-liturgijske oblike skrbi za bolesnike te se ističe kako je danas prisutna očigledna briga čovjeka za svoje zdravlje, koje se nerijetko poima kao najveća vrednota u njegovu životu. Takav apsolutizirajući pristup zdravlju odgovara predodžbama suvremenog čovjeka o sebi i o svijetu u kojem živi. Današnji se svjetonazor može sažeti u tri značajke: ograničenost na ovozemaljski svijet, sakralizacija sebe i otkriće tjelesnosti. Sukladno tome, zdravlje danas zauzima mjesto »'ovostrane religije' a

sport i jelo kao sredstva očuvanja i postizanja zdravlja visoko su na cijeni te se u njima nerijetko prakticiraju 'obredi' slični onim religijskima. U biblijsko-kršćanskoj tradiciji zdravlje nema apsolutnu vrijednost, ali predstavlja temeljno dobro, za koje je odgovoran kako pojedinac tako i društvena zajednica«, zaključila je s. Valerija.

Izv. prof. dr. sc. s. Nela Gašpar u recenziji je istaknula kako se tijekom povijesti kršćanstva pored medicinskog liječenja jak naglasak stavljao i na crkveno-liturgijske oblike skrbi za bolesnike. »Noviji pristupi u pastoralu i crkvenom učiteljstvu uravnoteženo vrednuju kako tjelesnu tako i duhovnu dimenziju zdravlja, bolesti i liječenja. Predavači pastoralnog skupa u predavanjima objavljenima u Zborniku ukazuju da teološko-pastoralni pristup bolesti i ozdravljenju zahtijeva aktualizaciju eshatološke dimenzije odnosa zdravlja i spasenja. Da bi se to ostvarilo, potrebno je poći od biblijske i teološke slike čovjeka kao Božjega stvorenja koje je u trajnom dijaloškom odnosu sa svojim Stvoriteljem, s drugim ljudima i sa svim stvorenjima.«

Izv. prof. dr. sc. s. Marija Pehar u recenziji je istaknula kako je sakrament bolesničkog pomazanja prikazan u Zborniku u svojoj biblijskoj utemeljenosti i pastoralnoj usmjerenosti, prateći njegov povijesni razvoj i iznoseći njegovo teološko obrazloženje. »Sva predavanja čine jednu skladnu cjelinu. U njima

je primjereno pastoralnim potrebama slušatelja bogat teološki sadržaj izložen jednostavnim jezikom i prilagođen pitanjima koja proizlaze iz konkretnih situacija pastoralne skrbi i zalaganja svećenika i pastoralnih suradnika da vjernicima približe iskustvo Božje snage i kršćanske i ljudske blizine u najtežim trenucima ljudskog trpljenja i bolesti. U tom smislu Zbornik je značajan i konkretan teološki doprinos veoma teškom i nadasve osjetljivom pastoralu bolesnika, nemoćnih i umirućih. I ne kao manje važno, dragocjeno je istaknuti da ovaj teološko-pastoralni govor o sakramentu bolesničkog pomazanja vodi računa o konkretnoj hrvatskoj vjerničkoj tradiciji, ali uvažava i činjenicu ekumenske zahtjevnosti i osjetljivosti sredine u kojoj egzistiraju i pastoralno djeluju hrvatske katoličke misije.«

»Vjerujemo da će i ovaj najnoviji Zbornik naći put do čitalačke publike u našim misijama i zajednicama diljem Savezne Republike Njemačke, ali i šire. Kolegama svećenicima i pastoralnim suradnicama i suradnicima preporučamo ove tekstove za osobno obogaćenje, za kateheze i sve brojnije razgovore o toj važnoj temi, ponajprije s bolesnim, osamljenim, ostavljenim i zaboravljenim našim vjernicima prvog naraštaja u njihovim skromnim stanicama te u domovima za starije i nemoćne, kao okrpju i osvježanje u njihovoj svakidašnjici«, istaknuo je vlč. Ivica Komadina u Predgovoru.

Adolf Polegubić